

Naša slikarica Kobilica je dovršila portret škofa Strossmayerja, ki bo dičil veliko dvorano »Mestnega doma«. Portret, izveden v oljnatih barvah v naravni velikosti, je po sodbi večšakov pravo mojstrsko delo naše domače umetnice, rojene Ljubljančanke.

Slovensko umetniško društvo v Ljubljani. Pred dvema letoma je prinesel »Slovenski Narod« serijo člankov, ki so pozivali vse slovenske umetnike, naj bi se organizirali ter v to svrhu sklicali predvsem shod vsch slovenskih pisateljev, slikarjev, kiparjev, arhitektov, glasbenikov in dramatičnih umetnikov. Slovensko časopisje je takrat toplo pozdravilo to misel, in tudi »Lj. Zvon« jo je priporočal navdušeno. Shod se je končno res vršil v ljubljanskem »Narodnem domu«, izvoljen je bil celo odbor, a stvar je zadremala in je spala do letos. Nekateri ljubljanski umetniki pa so spočetka tekočega letizprevideli, da se treba lotiti realiziranja ideje z druge strani, ter so začeli delovati za ustanovitev slovenskega umetniškega društva. V Ljubljani se je v ta namen vršilo več shodov, katerih se je udeležilo tudi nekaj umetnikov z dežele, in na katerih so se sestavila pravila. Dotična pravila pa so bila spočetka sestavljena tako, da bi mogli biti redni člani bodočega društva samo takozvani obrazovalni umetniki, t. j. slikarji, kiparji in arhitekti. Na pripravljalnem občnem zboru pa se je sprejel predlog, naj se ustanovi splošno umetniško društvo, v katerem naj bi imeli svoje središče poleg imenovanih umetnikov tudi pisatelji, glasbeniki in dramatični umetniki. V tem zmislu se je načrt prvotnih pravil popolnil, tako da je postal smoter bodočega društva pospeševanje slovenske umetnosti sploh. Tako društvo imajo tudi Hrvatje in Čehi — Slovencem pa je potrebno tolikanj bolj, ker je število obrazovalnih umetnikov pač jako pičlo, a še to številce je raztrošeno po svetu. Močno slovensko umetniško društvo z velikim številom članov je potrebno ne le iz moralnih, nego tudi iz materialnih ozirov. Edinstvo in sloga vladajta vsaj na umetniškem torišču; le ljubezen in bratstvo moreta roditi lep sad. Združitev vseh slovenskih umetnikov bode vplivala na posamezne panoge in stroke umetnosti najugodnejše. To je sijajno dokazala zadnja umetniška razstava v Zagrebu. Tam so skupno delovali obrazovalni umetniki in pisatelji; izdali so več instruktivnih brošur, napisali štiri zvezke ilustriranega »Salona« ter imeli celo vrsto predavanj o razstavi sploh in o posameznih umetnikih posebej. Zagrebški listi so prinašali dan na dan članke o umotvorih domačih slikarjev in kiparjev, s tem vzbujali, netili in širili zanimanje za razstavo in umetnike ter bistrili razum za pravo in resnično umetnost. Posledica tega požrtvovalnega delovanja hrvaških literatov pa je bil sijajni moralni in gmotni uspeh razstave. Iste sadove rodeva sloga med pisatelji in obrazovalnimi umetniki na Češkem, na Dunaju, v Monakovem in povsod drugod. Rodi pa jih izvestno tudi pri nas, kjer je reklame za umotvore spričo zaspanosti in nebržnosti našega občinstva taka živa potreba kakor ribi vode. Po teh načelih sestavljena pravila novega društva so se predložila kranjski deželni vladi, ki jih je potrdila dne 4. m. z dopisom štev. 3384/pr. S tem je bilo društvo, za katero se je oglasilo že dotlej nad sedemdeset članov, ustanovljeno.

Smoter društva je: a) Pospeševanje slovenske umetnosti sploh, prirejanje slikarskih, kiparskih in drugih razstav bodisi samo domačih, bodisi slovanskih ali neslovanskih umotvorov, podpiranje mladih talentov in izvrševanje vseh po zakonu dovoljenih shodnih pravic; b) varovanje umetniških pravic svojih članov, gojenje družabnosti, prirejanje zabav in po-

učnih predavanj, izdajanje reprodukcij, knjig, brošur in tiskovin sploh; c) sklepanje zvez z inozemskimi umetniškimi društvi in posredovanje med slovenskimi umetniki in odbori mednarodnih razstav. Politika je iz društva izključena. Izvršujoči člani se smejo po svojih strokah deliti v posebne odseke, kateri si izvolijo svoje pododbore. Odseki pa si določajo svoj delokrog v okviru društvenih pravil. O sprejemu umotvorov v društvene razstave odloča poleg odborovega zastopnika jury, katero volijo obrazovalni umetniki. Med izvršujoče člane pa je prištevati vsakega umetnika (slikarja, kiparja, graverja, arhitekta ali sploh obrazovalnega umetnika, nadalje pisatelja, glasbenika in dramatičnega umetnika), ki je Slovenec ali med Slovenci bivajoč Slovan.

Pripravljalni odbor je sklical za 23. m. m. I. redni občni zbor, na katerem je bil izvoljen sledeči definitivni odbor: Predsednik ces. svetnik in profesor Iv. Franke, podpredsednik stavbeni svetnik Iv. Duffe, tajnik E. Gangl, blagajnik Fr. Gerbič, arhivar Al. Šubic, odbornik Vatr. Holz, namestnika Iv. Zajec in Rih. Jakopič, preglednika pa A. Aškerc in R. Inemann. Na občnem zboru se je tudi sklenilo, da se priredi prva umetniška razstava v Ljubljani početkom prihodnjega poletja; letos na jesen se priredi Puškinov večer s predavanjem, deklamacijami in glasbenimi točkami, po zimi bode troje javnih predavanj, razen tega pa se bodo vršila predavanja za člane in za vpeljane goste na društvenih zabavnih večerih. Društvo priredi tudi nekaj večjih »besed« z literarno-muzikalnim vzporedom. Ljubljanski člani imajo vsako soboto v Aurovi gostilnici v svoji sobi redne sestanke.

S tem so dobili slovenski umetniki svojo organizacijo in svoje središče. Slovensko umetniško društvo v Ljubljani utegne postati največjega kulturnega pomena za naš narod, zato pa zasluži, da ga podpirajo in uvažujejo vsi sloji, zlasti pa vsi naši časopisi.

X.

Vzgoja in omika ali izvir sreče. Po najboljših virih in navodilih spisal Jožef Valenčič. V Ljubljani, 1899. Založil in izdal pisatelj. Tiskala »Narodna tiskarna«. — Tako je naslov lični, 154 strani obsezajoči knjigi, ki je nekak konglomerat pedagogike, etike in »bon tona«. Zlasti zadnji del, ki se bavi z omikanim vedenjem v najrazličnejših položajih življenja, je jako natančen in obširen. O knjigi izpregovorimo v prih. številki kaj več. Danes omenjamo le, da stane gl. 1.80, in da jo je dobiti le pri pisatelju v Ljubljani, na Starem trgu, št. 4, III. nadstropje.

Alfred Jensen je prevedel Cankarjevi romanci: »Ob grobu tiranovem« in pa »Intermezzo v tčbesih« na švedski jezik ter ju objavil v dnevniku »Handelsoch Sjöfarts-Tidning«.

A.

